

Mireia cada dia

Andrea Arbona Cardona, Alba Sanz Mira i Elia Peris Garcia

Màster en Professor/a d'Educació Secundària en l'especialitat de llengua i literatura catalana

Contextualització de la proposta

Alumnes als quals va adreçada, institut i curs

La ruta literària va destinada als alumnes de 1r de Batxiller de l'IES Lluís Simarro de Xàtiva. Hem optat per fer l'activitat a aquest curs perquè per a entendre l'obra han de tenir una certa maduresa. A més, considerem que els destinataris idonis són els alumnes de Xàtiva perquè els fets ocorren en aquesta ciutat, i especialment els de l'IES Lluís Simarro perquè aquest és un personatge xativí i la seua figura té gran importància en la novel·la.

Caracterització dels alumnes

La proposta està pensada per a tots aquells alumnes que tinguen un comportament adequat i un mínim d'interès en la cultura de la seua ciutat. Si hi ha algun/a alumne/a que no tinga un comportament adequat, dificultarà el transcurs de l'activitat i l'aprenentatge dels seus companys als quals sí que interessa la proposta.

Objectius generals de la ruta

- Visualitzar els espais on transcorren els fets.
- Descobrir una manera relativament nova de treballar literatura.
- Donar a conèixer personalitats històriques de la ciutat (Lluís Simarro, Josep de Ribera...).
- Fer veure que, a banda dels autors clàssics de la literatura catalana que han escrit grans obres i ja no ens són coetanis, en tenim de vius que igualment escriuen obres de gran qualitat, com és el cas de Purificació Mascarell.

Aspectes de la programació del curs vinculats a la proposta.

El Decret 108/2022 de la Generalitat Valenciana indica que l'alumnat ha d'adquirir una sèrie de competències clau: competència en comunicació lingüística, competència plurilingüe, competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria, competència digital, competència personal, social i d'aprendre a aprendre, competència ciutadana, competència emprenedora i competència en consciència i expressió cultural.

No obstant això, és molt difícil treballar-les totes en un únic projecte i, en aquest cas, treballarem les següents:

Competència clau	Moment de l'activitat en què la treballem
Competència en comunicació lingüística	L'alumnat treballa aquesta competència durant la lectura l'obra i, a l'hora de llegir els fragments durant la ruta, han de saber comunicar-se de manera clara perquè la resta de companys i companyes entenguin el que s'està llegint.
Competència social i cívica	Durant la ruta els alumnes hauran de mostrar un comportament adequat amb les altres persones i el medi ambient, com per exemple respectar la resta d'usuaris de l'espai públic anant ordenadament i sense cridar.
Competència en consciència i expressions culturals	Aprofundiran en l'estudi de personatges il·lustres de Xàtiva, sobretot en la figura de Lluís Simarro.
Competència d'aprendre a aprendre	Aquesta competència consisteix a tenir habilitat per a iniciar, organitzar i persistir de l'aprenentatge. Per a la realització del producte final, l'alumnat ha d'organitzar-se i distribuir-se les tasques.

Aquest Decret també indica que existeixen un altre tipus de competències, les competències específiques. En Batxiller hi ha 12 competències específiques a treballar, però d'igual forma que les clau, no les podem treballar totes en un únic projecte. Al llarg d'aquesta activitat treballarem les següents:

Competència específica	Moment de l'activitat en què la treballem
CE3: Competència en comprensió oral i multimodal	L'alumnat ha de comprendre el que es diu en classe en el moment de treballar els fragments que llegirem durant la ruta literària o qualsevol altre aspecte de l'obra. Tanmateix, quan tinga lloc la ruta han de comprendre el que es diu en els fragments que lligen.
CE4: Competència en comprensió escrita i multimodal	L'alumnat ha d'entendre el que llig i interpretar el rerefons del llibre (enfocament feminista).
CE5: Competència en expressió oral	Els i les alumnes que lligen els fragments durant la ruta hauran de vocalitzar i projectar la veu perquè tothom pugui entendre-ho. També desenvolupen aquesta competència en el moment de fer la representació teatral, que faran al final del projecte.
CE6: Competència en expressió escrita i multimodal.	Aquesta competència s'assoleix a través de l'escriptura d'un final de l'obra, que a priori serà un text narratiu i després el convertiran en teatral.
CE7: Competència en interacció oral, escrita i multimodal.	Treballem la CE7 a partir de la representació teatral (interacció oral), de l'escriptura d'un final per a la novel·la i del trasllat a text teatral (interacció escrita). Aquesta competència haurà estat assolida si els estudiants demostren que saben utilitzar un registre adequat a la situació comunicativa,

	<p>presente les idees organitzades (coherència) i les seqüències textuais estiguen cohesionades.</p>
CE10: Lectura autònoma	<p>Fem la ruta literària per a desenvolupar aquesta competència, motivem als alumnes a llegir l'obra amb la finalitat de després visitar els escenaris que apareixen en l'obra. El fet de proposar visitar espais que l'alumnat coneix, els motivarà a llegir l'obra i d'aquesta manera, quan els visitem, seran conscients dels fets de l'obra que hi ocorren. Si l'alumnat compleix amb les seues tasques (llegir l'obra), gaudirà més de l'activitat i serà més profitosa.</p>
CE11: Competència literària	<p>En el projecte que proposem es treballa aquesta competència literària:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Treballem altres disciplines artístiques com és la pintura (una de les protagonistes és pintora, i hi ha multitud de referències pictòriques). - Fomentem la creació literària, ja que demanem que inventen un final (text narratiu) al de <i>Mireia</i> -ja que resta obert- i, finalment, que modifiquen el text narratiu i el convertisquen en un text teatral. - És una obra amb rerefons, car la defensa de les dones s'observa a

	través de referències que no s'expliciten. És per això que creiem que l'obra és molt útil per assolir aquesta competència perquè per a entendre-la s'ha de saber llegir entre línies.
CE12: Reflexió i consciència lingüística	Per a construir un text de qualitat i amb les tres propietats que ha de tenir el text (adequació, coherència i cohesió), l'alumnat ha de fer una reflexió prèvia (pensar el tema del text, com estructurarà les idees...)

Sabers bàsics que treballem al llarg d'aquest projecte

Els sabers bàsics són els coneixements, destreses, actituds i valors de la matèria que l'alumnat ha de posseir per a adquirir les competències específiques. A continuació, mostrem els sabers bàsics que l'alumnat ha de posseir per a adquirir les competències que treballem en aquest projecte:

Bloc 2: Estratègies comunicatives

Subloc 2.1: Sabers comuns. Relacionats amb les CE5, CE6, CE7, CE12

- Estratègies per adaptar el discurs a la situació comunicativa: grau de formalitat i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació; gèneres discursius de l'àmbit social i educatiu.

Subloc 2.3: Reflexió sobre la llengua. Relacionats amb totes les CE

Adequació del registre a la situació de comunicació.

<p>Cohesió: connectors, marcadors discursius i altres procediments i gramaticals.</p> <p>Correcció lingüística i revisió ortotipogràfica i gramatical de textos.</p>	lexicosemàntics
Ús de fonts terminològiques, manuals de consulta i de correctors, en suport analògic i digital.	
Formes gramaticals i funcions sintàctiques.	

Subloc 2.4: Comunicació i interacció oral	Competències específiques relacionades
Valoració de la forma i del contingut del text.	CE5, CE7
Planificació, assaig, producció i revisió de textos orals i multimodals.	CE5, CE7
Trets discursius lingüístics de l'oralitat formal.	CE5, CE7
Estratègies d'expressió oral: interpretació i ús d'elements de comunicació no verbal.	CE5, CE7
Interaccions orals en situacions comunicatives de caràcter formal i informal. Prendre i cedir la paraula	CE7
Estratègies de cortesia lingüística i cooperació conversacional.	CE7

Subloc 2.5: Comprensió escrita. Relacionats amb CE4 i CE7
Estratègies de lectura profunda o interpretativa i crítica de textos literaris i no literaris en entorns digitals i analògics.
Valoració de la forma i el contingut del text.

Subloc 2.6: Expressió escrita i multimodal. CE6, CE7

- Estratègies del procés d'expressió escrita i multimodal: planificació, textualització, revisió i correcció/edició.

Bloc 3: Lectura i literatura

Subloc 3.1: Lectura autònoma. Relacionats amb la CE10
Experiència personal, lectora i cultural i vincles entre l'obra llegida i aspectes de l'actualitat, i altres manifestacions literàries o artístiques.
Recomanació de lectures en suports variats i atenent a aspectes temàtics, formals i intertextuals.

Subloc 3.2: Lectura guiada de textos literaris. Relacionats amb la CE11
Estratègies d'interpretació de les obres literàries des del context sociohistòric i cultural en què estan inscrites.
Elements interns i externs de les obres, l'anàlisi i relació amb el sentit.
Relació de les obres amb altres disciplines artístiques, a partir dels temes, tòpics i llenguatges.
Planificació i producció de textos literaris amb intenció literària, amb les estructures i components d'aquest tipus de textos amb models de referència.
Interpretació argumentada dels valors culturals, estètics i de gènere de textos i obres. Lectura amb perspectiva de gènere.
Lectura expressiva, dramatització i recitat de textos literaris.

Criteris d'avaluació

- Comprensió dels comentaris que fem a classe i del que lligem els companys (o ells/elles mateixes) durant la lectura de fragments.
- Comprensió de l'obra (l'alumne/a ha estat capaç d'entendre quina és la reivindicació de l'autora).

- Representació teatral: ús normatiu de la llengua, si parlen amb claredat, si capten al públic i si mostren interès en la realització de l'activitat.
- Si tant el text narratiu com el teatral estan ben construïts: presenta les propietats textuais i correcció ortogràfica i gramatical.
- Treball en grup: escolta activa, tothom fa aportacions a l'hora d'escriure els textos, tothom participa en la representació teatral. En resum, que tothom aporte el màxim possible.
- Valoració de si han llegit l'obra dins del termini (abans del dia que comentem els fragments en classe) i han lliurat el text dins del termini establert.

Per a l'avaluació farem servir la següent rúbrica:

	Assolit	Poc assolit	No assolit
Comprensió del text	Ha entès l'obra en la seua integritat.	Hi ha aspectes que no s'han entès massa bé.	No ha entès res.
Propietats textuais	L'alumnat ha escrit un text que presenta adequació, coherència i cohesió.	El text no presenta totes les propietats.	El text està mal construït, no presenta cap de les propietats.
Gestualitat durant la representació	La postura i els gestos que fa durant la representació són naturals. Es mostra segur/a.	La postura i els gestos que fa són naturals, però hi ha moments que fa algun gest que no és massa natural. Es mostra una mica insegur/a.	La postura i els gestos no són naturals i mostra inseguretats.

	Assolit	Poc assolit	No assolit
Volum i entonació	El volum és adequat durant tota la presentació. L'entonació és variada.	Hi ha moments de la representació que el volum és massa baix o massa alt. De vegades, l'entonació és monòtona.	El volum és massa alt o massa baix durant gran part de la representació. L'entonació és monòtona.
Qualitat del discurs en la representació.	Discurs perfecte, sense errors (castellanismes, paraules no adequades al context, paraules que no són normatives)	En el discurs ha comés alguns errors.	En el discurs ha comés una gran quantitat d'errors.
Valoració de terminis	S'han complit els terminis establerts de cada tasca.	No s'han complit els terminis establerts en totes les tasques.	No s'han complit els terminis establerts en cap tasca.
Actitud	Ha mostrat interès pel que fa als continguts del projecte i ha tingut un comportament adequat.	No ha mostrat interès en tots els continguts del projecte i/o no ha tingut un comportament adequat sempre.	No ha mostrat interès en cap moment ni ha tingut un comportament adequat.

Data i durada prevista de la ruta literària

La ruta està pensada per fer-la en el 3r trimestre, concretament un dia del mes de

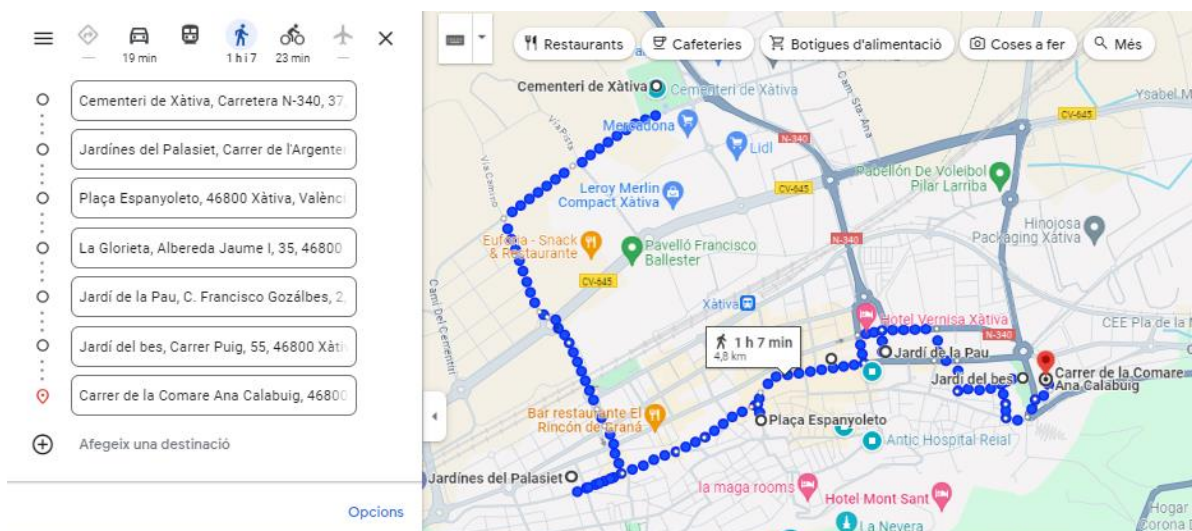
maig. Hem pensat que aquesta podria ser una bona data per les condicions climatològiques de Xàtiva. La ruta literària ens ocuparà un total de 4 hores.

Títol de l'obra

L'obra de la qual llegirem els fragments al llarg de la ruta es titula *Mireia* de l'autora Purificació Mascarell.

Aspectes concrets: llocs literaris i participants

En la següent imatge, mostrem l'itinerari de la ruta i els espais que visitarem. Com podem observar a continuació, els espais que tenim previst visitar són el Cementeri de Xàtiva, el Jardí del Palasiet, la Plaça de l'Espanyoletto, Jardí de la Glorieta, Jardí de la Pau, Jardí del bes i el Jardí de la Comare Ana Calabuig.

Pel que fa als participants en la ruta, comptarem amb la presència dels docents d'Història i Història de l'Art, a banda de la companyia de l'escriptora, Puri Mascarell.

Seqüència prevista d'activitats

Abans d'eixir

Abans de l'eixida els alumnes hauran de llegir l'obra prèviament a casa i tindre-la llegida en la data fixada per la professora. Tan bon punt s'haja llegit, dedicarem quatre sessions de classe a treballar els fragments que llegirem durant la ruta i a explicar les

referències que apareixen en l'obra que creiem que són essencials per a entendre-la. Aprofitarem aquestes sessions per a resoldre qualsevol mena de dubte. Cal tindre en compte que, com que *Mireia* conté moltes referències culturals, no podrem explicar-les totes amb profunditat, però sí indicar-los on podran trobar la resta de respostes. Les referències en què aprofundirem són en el concepte de *femme fatale*, el mite de Lilith i l'histerisme femení perquè són conceptes a partir dels quals podem explicar el sentit de la figura de Simarro en l'obra.

Explicacions prèvies a la ruta literària

El concepte de *femme fatale* s'utilitza per a referir-se a les dones que manipulen els homes, i la primera dona considerada *femme fatale* va ser Lilith, personatge de la Bíblia jueva. Conta la llegenda que Lilith va habitar el paradís amb Adam abans de l'aparició d'Eva, però va abandonar el lloc perquè no volia cedir a les exigències del seu company. Lilith justificava la seua postura argumentant que tant ella com Adam estaven creats a partir de la mateixa pols i cap dels dos tenia el dret de ser superior a l'altre. Com a conseqüència, Lilith va abandonar el paradís i Déu creà a Eva a partir d'una costella d'Adam, d'aquesta manera ja no hi havia igualtat de condicions. Per tant, diem que Purificació Mascarell defineix Lilith com la primera *femme fatale* per ser la primera a oposar-se a les exigències dels homes.

Pel que fa a l'histerisme femení, hem de dir que al llarg de la història fins al segle XIX, s'ha considerat una patologia femenina. Charcot (metge francès) diagnosticava les dones d'aquesta "malaltia" i les sotmetia a diferents experiments i aberracions sota el pretext de la investigació. Lluís Simarro, que era psicòleg, va ser testimoni de tots els actes de Charcot i en un dietari va documentar tots els experiments que el metge feia amb les dones.

El personatge protagonistita que dona nom a l'obra, Mireia, està interessada a fer un estudi sobre Lluís Simarro i aconsegueix aquesta documentació. Per a fer aquest estudi, rep l'ajuda de Llorenç, però finalment Llorenç acaba apropiant-se el treball de Mireia.

Per què hem triat aquests conceptes?

Si fem una lectura detinguda de *Mireia*, observem que Mascarell, a través d'una

ficció, exposa i critica com han sigut tractades les dones al llarg de la història. Des del nostre punt de vista, els aspectes explicats anteriorment ajuden a comprendre el text íntegrament.

La figura de Lluís Simarro apareix perquè Mireia fa una tesi doctoral sobre el metge xatívi. Aquest metge va ser testimoni dels experiments de Charcot i els va documentar en un dietari. Mireia fa servir aquest dietari per a la seua tesi i s'assabenta de tot el que feien a aquestes dones. Com ja hem esmentat anteriorment, Charcot diagnosticava aquestes dones d'histerisme femení, sense tenir en compte que elles havien tingut una vida molt complicada (violacions, maltractaments per part dels marits...). L'autora esmenta els noms d'algunes de les dones que van ser pacients de Charcot, una n'és Augustine, una xiqueta de 14 anys que era violada per l'amo de la casa on treballava. Charcot la diagnostica d'histèria i, com hem comentat, experimenta amb ella, és a dir, la fotografia quan li ve una crisi perquè els seus deixebles vegem el seu comportament i la sotmet a diversos experiments que li provoquen la contractura dels músculs de la llengua. Finalment, cansada de patir, aconsegueix fugir de l'hospital i mai més es va saber res d'ella. L'autora de l'obra diu que actua de la mateixa manera que Lilith: "va escapar dels tentacles del poder masculí" (2022: 57).

En resum, expliquem el concepte *femme fatale* perquè és associat a Lilith, parlem de la histèria femenina perquè és un sintagma rellevant en l'obra. Si treballem la histèria femenina, hem de destacar la història d'Augustine que és comparada amb la de Lilith. Gràcies a Simarro, Mireia incorpora a la tesi doctoral el patiment de les dones en mans de Charcot. També considerem que és rellevant destacar el fet que al final, Llorenç s'apropia el treball de Mireia i, des del nostre punt de vista, el que vol donar a entendre l'autora amb aquest final és que encara hem de canviar molt com a societat per a aconseguir que els homes i les dones tinguem la mateixa credibilitat i ens tracten per igual.

Per tant, trobem convenient que s'han de fer aquests aclariments perquè els alumnes entenguin quin paper té la figura de Simarro en aquesta obra, perquè si no fem de guies hi ha la possibilitat que no establisquen les relacions pertinents entre Simarro i Mireia, Ribera i Neus, etc.

Durant l'eixida. Fragments que llegirem en cada espai

Cementeri

“Jo mai pense en la mort de cada soterrat. Tal vegada perquè he crescut amb la seua companyia. Mon pare és el conserge del cementeri. També fa les tasques de manteniment. Arranca les males herbes de les voreres, rastella la grava, rega els ciprers. Els morts no embruten. És una faena tranquil·la. Massa, a vegades. Vaig passar tantes hores de menuda al cementeri que dibuixar les làpides es va convertir en un passatemps necessari per a suportar la solitud i el silenci.

Mai m'ha fet por tot aquell món de flors seques i marbres gelats. Però podia resultar avorrit. Si venia Mireia, no.

Si venia Mireia passejàvem entre les tombes agafades de la mà i miràvem les fotografies dels morts. Moltes ens feien riure. Trobàvem semblances grotesques entre els morts desconeguts i els vius coneguts. Sempre ens va agradar eixe joc. Érem bones, Mireia i jo descobrint pareguts.

M'agradaria contar com eixe joc va perdre la gràcia. M'agradaria contar com es va convertir en un malson”. (2022: 11-12)

Tomba de Ramon Simarro, pare de Lluís Simarro Lacabra.

Fotografia cedida per Purificació Mascarell.

“Havia anat pels cementeris d’Alcoi, Sumcàrcer, Bunyol, el General de València i, clar, pel meu vell conegut de Xàtiva, amb el cavallet baix del braç, i els pinzells i la paleta dins del maletí que sempre se m’obri. I havia pintat les tombes més impactants. Perquè la mort també té una pàtina de bellesa lligada a la decadència, a la poesia inefable del *tempus fugit*, a metàfores eternes:

*“Antes que sepa andar el pie, se mueve
camino de la muerte, donde envió
mi vida oscura: pobre y turbio río
que negro mar con altas ondas bebe”.*

Destí universal. Irrefutable final.” (2022: 19)

Jardí del Palasiet

Imatge extreta del compte de Twitter de l’Ajuntament de Xàtiva @Xativa

El conegut Jardí del Palasiet i que en origen era una residència vacacional de la família Selgas-Marín. Aquest conjunt va ser edificat per l’asturià Fortunato Selgas Albuerno casat amb la xativina Maria Marín Gisbert i inspirant-se a altra gran propietat

amb jardí que aquesta família benestant posseïa a Cudillero (Astúries). Curiosament els jardins d'aquella propietat estan també oberts al públic en formar part de la seu de la Fundació "Selgas-Fagalde". La família va fer diverses obres filantròpiques a la ciutat i - una vegada vídua- Maria i els seus fills van establir diversos negocis a la ciutat. En homenatge es va dedicar al seu difunt marit l'Av. De Selgas i els jardins de la Glorieta que es troben junt a aquesta. (Turisme la costera)

“Un matí de finals d'abril vaig rebre una telefonada de Mireia. Amb un to de veu més greu que l'acostumat, em preguntava on podia trobar-me. Li vaig dir que estava al Jardí del Palasiet, pintant. Necessitava un gir de guió artístic i vaig iniciar la *tournée* tradicional pels jardins de la ciutat”. (2022: 87)

Plaça Espanyoleto/Plaça de la bassa

Josep de Ribera i Cucó: lo Spagnoletto

(Xàtiva, la Costera, 12 de gener de 1591 — Nàpols, 2 de setembre de 1652)

Pintor d'origen valencià, però italià d'adopció, conegut amb el sobrenom de *Lo Spagnoletto*.

Molt jove anà a Roma, on visqué intensament la nova manera introduïda per Caravaggio. Es creu que de l'any 1611 al 1615 estigué a Roma freqüentant l'Accademia di San Luca, d'on anys més tard fou nomenat acadèmic (1626). [...] Molt aviat, a causa de la qualitat del seu art i la seva ascendència, fou protegit pels representants de la corona de Castella: el duc d'Osuna

i el comte de Monterrey, virreis a Nàpols. Ben aviat els encàrrecs foren importants i un gran nombre de les seves obres arribaren a la península Ibèrica, i introduïren, d'aquesta manera, el nou estil. [...] Cal distingir en la seva obra una evolució estilística de manera inversa a la de Caravaggio. El progressiu tenebrisme d'aquest és en Ribera un progressiu aclariment. [...] El *Calvari* de la col·legiata d'Osuna (1616-20), la *Trinitat* del Museo del Prado (~1636) i *El somni de Jacob* del mateix museu (1639) són exemples característics de les seues tres etapes. Font: DbE

“Al racó dret de baix de la pintura, com un homenatge a un altre pintor xatívi universal, descansa el crani d'una calavera: *Sic transit gloria mundi, vanitas vanitatum omnia vanitas* i altres tòpics semblants que tan bé coneixien els eremites de Josep de Ribera. I que tots hauríem de tindre més presents”. (2022: 42)

“Pobra Augustine. La fotografien sense treva, durant cada crisi. Omplim làmines i làmines amb la seua imatge de penitent al·lucinada. Recorda la Magdalena de Josep de Ribera, amb l'abellidor muscle a l'aire i els plecs barrocs a la bata blanca, arropida sobre el llit on és capaç d'adoptar les figures més fantàstiques. L'àlbum creix, el cos captiva. Sembla que darrere de la càmera hi haja una delectació morbosa. La necessitat d'explorar la sensualitat d'una adolescent que ha patit massa”. (2022: 57)

A Xàtiva podem gaudir de llavadors reconvertits en fonts monumentals i integrats a espais enjardinats com és el cas de la Plaça de la Bassa -del que es conserva un interessant testimoni gràfic dels anys 30 del segle XXI- o el del Jardí del Bes.

(Turisme la costera)

Jardí de la Glorieta

El Jardí de la Glorieta ret homenatge filantrop José Espejo Gil (1827-1890). Sense els seus donatius en vida no existirien les estàtues de Calixt III i de Josep de Ribera, ni la cúpula i la nau lateral de la Seu o la capella del cementeri de Xàtiva. Va promoure l'ensenyament i en morir va llegar tot el seu patrimoni a aquesta vila. (Article las Provincias)

Jardí de la Pau

Imatge: Diari Digital

El monument homenatja a la família per la seua contribució com a mecenes de la ciutat i compta amb un bust de María Marín com a element central.

El monument a la família Selgas-Marín data de l'any 1962 i conté un bust de María Marín, realitzat per l'escultor xatívi Francisco Bolinches. Aquest jardí va suposar tot un símbol de l'expansió urbanística de la ciutat durant la dècada dels 50, i l'emplaçament va ser escollit entre el quiosc Moncho i l'extint Hotel Españolito en agraïment a les inversions que els fills de María van realitzar en camps com ara l'hostaleria i l'automoció local.

María Marín, veïna de Xàtiva, va contribuir a la tasca de mecenes del seu marit, l'asturià Fortunato Selgas, col·laborant amb la Creu Roja (entitat de la que va arribar a ser presidenta). A més a més, la família Selgas va realitzar nombrosos negocis a la capital de la Costera durant el segle XX. Els fills de Fortunato Selgas i María Marín, Ezequiel i Juan Selgas, van construir en 1927 l'Hotel Españolito (on actualment es troba l'Oficina d'Hisenda), un concessionari d'automòbils, una gasolinera amb taller i el conegut com a Garaje Alameda, aquests dos últims ubicats on actualment es troba l'Oficina de Turisme, junt a la Font del Lleó. Altre vestigi dels Selgas-Marín a Xàtiva és del del Palaset i els seus jardins, que van ser lloc de residència de la família i que van passar a ser de propietat municipal ja en el segle XXI.

(Font: Diari Digital)

Jardí del Bes

El jardí del Bes (originàriament anomenat com a jardí del Vers) va ser el llegat de Carme Pérez que va voler crear un jardí modernista que rememorara la vida que havia viscut junt a l'humanista italià Attilio Bruschetti. (Turisme la costera)

“Com els pintors locals de tota la vida, m'havia proposat retratar els llocs emblemàtics. El Jardí del Bes, amb el temple d'estil mossàrab que va fer construir el teòsof i benefactor Attilio Bruschetti a prop de les restes de l'antiga muralla. L'Albereda, l'ampli i senyorial passeig de plàtans que travessa la ciutat per inspiració urbanística del parisenc Haussmann. La Glorieta, amb el monument dedicat a Francesc de Paula Martí, l'inventor de la taquígrafia espanyola. La plaça de la Bassa, amb l'aigua quieta al llavador de marbre recordant temps de rialles i dones anònimes pegant colps destres a la bugada. I el Palasiet. Vaig començar per l'espai modernista a l'oest de la ciutat” (2022: 87)

Pel que fa a altres aspectes no estrictament literaris en què es fa la interacció, destaquem el patrimoni natural, atés que les localitzacions de la ruta se centren en els jardins de Xàtiva. A banda, tenim present el patrimoni històric:

- Patrimoni natural i històric (feminisme): Jardins del Palasiet (on pinta Neus), Jardins de la Glorieta, Jardí de la Pau, Jardí del Bes, Jardí de la Comare Ana Calabuig.
- Patrimoni històric: cementeri de Xàtiva, Plaça de l'Espanyoleto (qui era Josep de Ribera).

Activitats per a després

Tenint en compte que l'obra acaba amb un final obert i deixa a la imaginació del lector el final d'aquesta, s'hi realitzarà un taller de creació literària en què l'alumnat haurà d'escriure un final alternatiu. La classe es dividirà en grups, així, cada grup haurà realitzar aquest taller que, com ja s'havia esmentat anteriorment, consisteix a escriure un final de la història de *Mireia* o modificar-lo.

Es dedicarà una sessió a classe perquè els alumnes puguin crear i escriure el final alternatiu. Una vegada ja tinguen escrit el relat narratiu, per a donar-li una imatge més dinàmica al treball; l'alumnat haurà d'adaptar aquest a un text teatral que després serà representat a classe. D'aquesta manera l'alumnat aplicarà els coneixements que han après al llarg de la seua etapa educativa sobre els textos narratius, els textos teatrals i l'oralitat.

En la primera sessió realitzada després de la ruta literària s'explicarà l'activitat de creació literària i de representació teatral. Per això, tot i que l'alumnat és coneixedor de les característiques principals de les tipologies textuals al llarg de la seua formació en l'ESO, es farà un repàs dels trets principals del text narratiu i del text teatral perquè sàpiguen fer una adaptació adequada. Tan bon punt l'activitat siga explicada, els alumnes es dividiran per grups i tindran la classe perquè puguin elaborar el text i fer la posterior adaptació. Durant aquesta classe l'alumnat haurà d'avançar al màxim el projecte de creació literària, i així, si és possible, que ho facen tot a classe. Primerament hauran d'escriure el final alternatiu com un text narratiu, i una vegada estiga escrit, l'hauran d'adaptar a un guió teatral seguint les pautes assignades pel professor.

Es marcarà una data límit perquè l'alumnat entregue, d'una banda, el text narratiu, i de l'altra, el teatral. Amb tot això, una vegada ambdues adaptacions hagen sigut lliurades es representaran aquests textos teatrals. En l'última sessió dedicada a aquest projecte d'innovació, els alumnes hauran de fer la representació teatral a classe a partir del final alternatiu que han creat. D'aquesta manera, també s'avaluaran el nivell d'oralitat, d'expressió i de projecció de la veu.

Així mateix, amb aquesta activitat es pretén avaluar diversos aspectes: d'una banda, la creativitat i l'escriptura del text narratiu amb la consegüent adaptació a una obra teatral i, de l'altra, la representació teatral l'expressió oral dels alumnes.

Conclusió

Pel que a nosaltres respecta, la ruta literària és un projecte innovador que permet que l'alumnat connecte amb la literatura d'una manera distinta. Llegir una obra es converteix en una activitat lúdica i dinàmica en què l'alumnat s'endinsa dins de l'obra per complet.

Així, a la ruta literària a partir de les activitats que realitzaran els nostres alumnes durant i després de l'activitat podran sentir que formen part de la història, i fins i tot que en són els protagonistes. Per tant, un dels objectius de la ruta literària és transmetre el plaer per la lectura i fer-los veure com llegir un llibre va més enllà d'estar llegint un paper.

A més, es duran a terme activitats i sessions intermodals amb ODS, ja que, es combinarà la literatura amb l'art, la natura -a la ruta literària- i la visió de la dona al llarg de la història. En aquest projecte es tractarà d'ampliar la visió dels alumnes respecte al municipi de Xàtiva mitjançant la ruta literària i, a més, que els alumnes siguin capaços de identificar i situar els espais en què ocorren les accions al llarg de l'obra. Es tractarà que els alumnes siguin els protagonistes i s'hi involucrin per complet, és per això, que en aquest projecte d'innovació s'han realitzat activitats tan dinàmiques i lúdiques, per mantenir els alumnes sempre actius i participis.

Tenint en compte la gran riquesa de referències que hi han en tota l'obra. S'espera que l'alumnat amplie els seus coneixements en diferents àmbits com poden ser d'història de l'art, de la cultura grecollatina i, fins i tot, d'història i cultura científica. Per tant, es considera que és una obra que pot expandir i eixamplar els coneixements de l'alumnat.

A més, amb tot això també es treballa la igualtat. Al llarg de tot el projecte d'innovació es treballarà el feminisme de manera que s'espera que l'alumnat pugui assolir un pensament crític i siguin capaços de raonar i pensar per ells mateixa sobre un tema molt controvertit com és el femnisme en l'actualitat.

Finalment, parlar esment en què el llibre de *Mireia* és una obra molt actual i que està vigent pel que fa a les obres de la literatura catalana. Així, es busca que els alumnes s'apropen a nostra la literatura més actual i que es centren atrets per aquesta. És per això, que un dels objectius d'aquest projecte rau en despertar i ampliar l'hàbit lector dels més joves, i s'adonen com la literatura és una porta a un món molt ampli que els pot aportar un gran nombre de coneixements i destreses.

En aquest projecte d'innovació es pretén que l'alumnat assolisca diverses

competències inscrites al currículum com pot ser l'expressió i interacció oral, la comprensió escrita i la competència literària.

Bibliografia

- Autor desconegut (2020): “Femme Fatale: El primer movimiento antifeminista”, *Canvas.com*. En línia: <https://canvaslab.com/blogs/arte/femme-fatale-el-primer-movimiento-antifeminista> [Consulta: 30/11/2023]
- Autor desconegut (2022): “Xàtiva substitueix les lletres en l’espai que recorda a la família Selgas-Marín al Jardí de la Pau”. En línia: <https://diaridigital.es/xativa-substitueix-les-lletres-en-lespai-que-record-a-la-familia-selgas-marin-al-jardi-de-la-pau/> [Consulta: 24/11/2023]
- Avinent, Andrea (2023): “Mireia”, *Va de llibres*. En línia: <https://www.vadellibres.com/2023/05/09/mireia/> [Consulta: 23/12/2023]
- Biblioteca de la Facultad de Filosofía: *Vida y obra de Luis Simarro Lacabra*, Madrid, Universidad Complutense. En línia: <https://biblioteca.ucm.es/fsl/vida-y-obra-de-luis-simarro> [Consulta: 20/12/2023]
- Biblioteca de la Facultad de Filosofía: *Biografía*, Madrid, Universidad Complutense. En línia: <https://biblioteca.ucm.es/fsl/biografia-simarro> [Consulta: 20/12/2023]
- Carpintero Capell, Helio: “Luis Simarro Lacabra”, en Real Academia de la Historia, *Diccionario Biográfico Electrónico*. En línia: <https://dbe.rah.es/biografias/14994/luis-simarro-lacabra> [Consulta: 20/12/2023]
- culturaplaza (2022): *Purificació Mascarell publica 'Mireia', Premi Lletraferit de Novel·la 2022*, València. En línia: <https://valenciaplaza.com/purificacio-mascarell-publica-mireia-premi-lletraferit-de-novel-la-2022> [Consulta: 23/12/2023]
- Diccionario Etimológico Castellano. En línia: <https://etimologias.dechile.net/France.s/?Femme-fatale-> [Consulta: 5/12/2023]
- Enciclopèdia.cat: “Josep de Ribera i Cucó”, Grup Enciclopèdia. En línia: <https://www.enciclopedia.cat/gran-enciclopedia-catalana/josep-de-ribera-i-cuco>. [Consulta: 27/11/2023]

- Enciclopèdia.cat: “Lluís Simarro i Lacabra”, Grup Enciclopèdia. En línia: <https://www.enciclopedia.cat/gran-enciclopedia-catalana/lluis-simarro-i-lacabra> [Consulta: 20/12/2023]

- Gascón Ricao, Antonio: “Francisco de Paula Martí Mora”, en Real Academia de la Historia, *Diccionario Biográfico Electrónico*. En línia: <https://dbe.rah.es/biografias/11703/francisco-de-paula-marti-mora> [Consulta: 24/11/2023]

- PPLL (2016): “Los retoques llegan a José Espejo”, *Las Provincias*. En línia: <https://www.lasprovincias.es/ribera-costera/201605/17/retoques-llegan-jose-espejo-20160517003523-v.html> [Consulta: 27/11/2023]

- Purificació Mascarell (2022): *Mireia*, Drassana, València

- Tardío Gastón, Francisco Javier: *La mujer fatal*, IES Ildeofonso Serrano. En línia: <https://journals.uni-lj.si/VerbaHispanica/article/download/2714/2404/4508> [Consulta: 10/12/2023]

- Turisme La Costera: *La costera amb els ulls de les dones*. En línia: https://turismelacostera.com/wp-content/uploads/2021/11/GUIA_DIGITAL_RUTA_DONES.pdf . [Consulta: 24/11/2023]